Contributed by Freddy De Pauw
vrijdag, 05 april 2013 - Last Updated vrijdag, 05 april 2013

Cyprus als slachtoffer van Duitse en EU-arrogantie? De manier waarop de “Troika” – EU-Commissie, Europese Centrale Bank (ECB) en Internationaal Monetair Fonds (IMF) – de Cyprische overheid op de knieën dwong, had veel weg van een overval. Een van de twee grote banken is failliet verklaard (wat ze dan ook wel was), de andere wordt grondig geherstructureerd. In een land waarvan de economie gebaseerd is op het bankwezen en toerisme, komt het hard aan. Ineens heeft men ook “ontdekt” dat Cyprus een belastingsparadijs en misschien zelfs een draaischijf voor witwas is. Wat een hypocrisie.

Cyprus werd in 2004 lid van de Europese Unie na onderhandelingen over onder meer zijn bankwezen. Dat stond al veel langer bekend als een schuiloord voor kapitalen die de vrucht waren van belastingontduiking of van misdaad. Tijdens de jaren van de grote plunderingen in Rusland, begin van de jaren 1990, trokken talrijke Russische oligarchen naar Cyprus – met een deel van hun fortuin en vaak soms ook met hun familie. Zodanig dat de stad Limassol half-Russisch werd.

Paradijs

Niet alleen Russische “noevorisj” (nouveaux riches) ontdekten de weldaden van het Cyprische bankwezen. Ook de familie De Clerck van Beaulieu vond die weg voor een deel van de miljardenfraude die ze in ons land pleegde. Waarvoor ze nooit werd veroordeeld omdat de zaak meer dan 20 jaar aansleepte. Enkele familieleden maakten er zich van af met een bescheiden minnelijke schikking.

Toen Cyprus bij de EU aansloot, wisten ze daar in Brussel natuurlijk alles van. Geen probleem, de vroegere communistische president van Cyprus, George Vassilioe, kwam met de EU-onderhandelaars tot een akkoord over een financiële wetgeving die naar zijn zeggen “gunstig was voor buitenlandse investeerders”. De communist Dimitris Christofias, die tot 28 februari dit jaar president was, zag ook geen graten in al die gunsten voor “kapitaalbeleggers”. Vassilioe ontkent ten stelligste dat er misdaadgeld wordt belegd. Fraudegeld? Dat kan, maar het ligt aan de overheden van elk land om daar iets tegen te doen…

De Duitse inlichtingendienst BND had nochtans in een rapport onderstreept hoe Cyprus zijn eigen wetten tegen witwassen niet toepast. Op papier is alles in orde, maar intussen blijven brievenbusfirma’s anoniem, waren banken tot nog toe altijd erg zwijgzaam en zijn de belastingen op vennootschappen met 10 % erg laag. Het witwassen werd ook vergemakkelijkt door het Cyprische staatsburgerschap toe te kennen aan Russen die zo toegang krijgen tot de ganse EU. Van de 80 miljard dollar die in 2011 uit Rusland werd versluisd, passeerde een flink deel via Cyprus. Bovendien duikt Cyprus zeer vaak op in een rapport van het Europees Parlement over Russische maffia.

Vrienden

Bij de recente presidentsverkiezingen zette de Europese Volkspartij (EVP) van Wilfried Martens, Angela Merkel en co de schouders onder de kandidatuur van de conservatief Nikos Anastasiades, die, mee dankzij de steun van de orthodoxe kerk, met grote meerderheid won. Anastasiades leek er dan ook van overtuigd dat de onderhandelingen over de bankencrisis met zijn vrienden van de EVP een fluitje van een cent waren. Maar zaken zijn zaken, Anastasiades werd in Brussel en in eigen land tot op het bot vernederd. Na de afwijzing van het eerste plan door bevolking en parlement, slikte hij een tweede dat niet minder pijnlijk is. De “zombiebank” Laiki failliet, de Bank of Cyprus op zwaar dieet. En voor de bevolking bijzonder zware besparingen en massale werkloosheid.

Want Cyprus heeft net als vele andere landen van de EU zijn industrie en landbouw zo goed als opgegeven voor de “dienstensector”. Landen als het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Griekenland dragen nu de zware gevolgen van een jarenlange politiek van desindustrialisatie. De EU heeft dat aangemoedigd, het tijdperk van de dienstensector was immers aangebroken, industrie was in het kader van de mondialisering goed voor andere regio’s. Dienstensector in de EU, privé dan wel, want de openbare diensten worden niet in de watten gelegd.

Waar naartoe?

Mondialisering betekent concreet het opengooien van de grenzen zodat kapitaalbezitters maximale winstvoeten kunnen najagen, wat voor veel Europese landen neerkwam op massale desindustrialisatie. Niet zo in Duitsland waar de kapitalisten beter begrepen dat een sterke industriële basis een goede troef blijft in de interne concurrentiestrijd. Maar andere landen werden aangemoedigd hun industrie op te geven ten voordele van diensten zoals financiële activiteiten, daarbij begeleid door de ECB dat hielp om van Cyprus een offshore-paradijs binnen de eurozone te maken.

Het betekent dat als die sector in crisis komt, er geen alternatieven zijn. In Griekenland, Spanje en Portugal gaan enkele mensen wel geiten kweken of land bewerken, maar dat zijn erg marginale bezigheden. De neergang van de banksector betekent in een land als Cyprus concreet massale armoede.

Nadat Cyprus in juli 2012 aan de EU hulp had gevraagd, werden de lonen al verlaagd, werd de arbeidsmarkt “flexibel” en werd gestart met privatiseringen. Nu wordt het allemaal een veelvoud. De Cypriotische bevolking draait op voor het feit dat het decennia lang een draaischijf was voor grijs en zwart geld. Sommige grote beleggers en familieleden en vrienden van ‘gezagsdragers’ hebben al vóór de huidige crisis eieren voor hun geld gekozen, weg naar Zwitserland, Luxemburg, de Londense City.

Vooral in de Duitse pers wordt nogal zwaar getild aan de Russische oligarchen op Cyprus. De Britse is discreter. Het fortuin dat oligarch Roman Abramovitsj (van voetbalploeg Chelsea) in de City onderbracht, is wellicht groter dan alle sommen van Russische oligarchen op Cyprus. Limassol een half-Russische stad? Hoeveel eigendommen hebben Russische oligarchen niet in het Londense Kensington? Waar blijft de EU met haar kritiek op de andere belastingparadijzen in haar schoot: de City, de Britse Kanaaleilanden, Gibraltar, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Estland… België.

Afbraak

Nochtans werkt het bestaan van die faciliteitenparadijzen de sociale afbraak in de EU in de hand. Want zij trekken een groot deel van het fraudegeld aan dat er nu niet is om de overheidsuitgaven op peil te houden. De zogenaamde soberheidsprogramma’s komen immers neer op lagere lonen, sociale afbraak, afbouw van de openbare diensten. De samenleving lijdt zwaar onder die fraudeparadijzen. Maar daar maakt de troika geen werk van. Zij heeft een concurrent van de andere paradijzen uitgeschakeld, dat is voor de EU zowat de kern van de zaak.

Het andere Cyprus

Intussen is Cyprus nog altijd verdeeld, sinds de Turkse militaire invasie van 1974. Het noordelijk deel is niet alleen bezet gebied, het is ook al een belastingparadijs. Met een casino-economie die draait rond onder meer heuse casino’s. En een paradijs voor Turkse maffiosi die er ongehinderd kunnen beleggen.

Dit artikel verscheen eerder op Uitpers.be